

است، حال سؤال این است که از میان دو مضاف «مالک» و «ملک» کدام به ظرف زمان اضافه شدنی است؟ اگر کسی تبحیر کامل به ادبیات عرب داشته باشد، می‌داند که مالک به ظرف زمان اضافه نمی‌شود، ولی ملک به ظرف زمان اضافه می‌شود. عرب‌ها در کتاب‌ها می‌نویستند و می‌گویند «مَلِكُ الْعَصْرِ الْفَلَانِ» و هرگز «مالک العصر الفلان» نمی‌گویند. حتی در آثار خود سیبویه نیز «ملک العصر الفلان» هست ولی «مالک العصر الفلان» نیست. پس اضافه شدن مالک به ظرف زمان از لحاظ ادبی صحیح نیست. در زبان و ادبیات فارسی هم «پادشاه فلان زمان» آمده ولی «مالک فلان عصر» نیامده است. پس قرائت صحیح و ارجح این است که به هنگام خواندن سوره‌ی حمد «مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ» قرائت شود.

شاهد آن در قرآن کریم آمده که خداوند می‌فرماید: «... لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ بِلَهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارِ»^۱، یعنی: حکومت امروز برای کیست؟ برای خداوند قهار است. خداوند در روز قیامت می‌پرسد که ملک و سلطنت از آن چه کسی است؟ جواب می‌آید که «بِلَهُ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ». خداوند در روز قیامت نمی‌پرسد که «مالک» چه کسی است؟ بلکه می‌فرماید که ملک و سلطنت از آن کیست؟ اسم فاعل ملک، ملک است. ملک نمی‌پرسد که ملک مال چه کسی است تا در جواب آن اسم فاعل مالک بیاید. پس قرآن کریم نیز برای روز قیامت «ملک» معرفی می‌کند نه مالک. «الله»، یعنی سلطنت مخصوص خداوند قهار است. «الْمُلْكُ لِلَّهِ» یعنی « فهو الملك» و سلطان و ملک روز قیامت خداوند است. بنابراین در آیه‌ی سوره‌ی حمد بهتر است که «مَلِكِ الْيَوْمِ الدِّينِ» قرائت شود.

نمازگزار باید دقت کند که سوره‌ی حمد یکی از سوره‌های قرآن کریم است و همان‌طور که بیان کردم، نمازگزار باید آن را به قصد قرائت قرآن بخواند. خداوند به مسلمان‌ها آموخته است که چگونه ادای وظیفه و بندگی کنند. شایسته این است که مسلمانان در نماز با قرائت سوره‌ی حمد به محضر پروردگار بندگی کنند، ولی همه قادر نیستند که حقایق سوره‌ی حمد را آن‌طور که شایسته است، ادا کنند. پس لازم است که بندگان خداوند این سوره را به قصد قرائت وحی بخوانند و به قصد انشاد نخوانند.

۱- سوره‌ی غافر، آیه‌ی ۱۶.